

Likabehandlingsplan

- **plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling**

Sundsvalls gymnasium, Hedbergsska skolan

Giltighetstid: 2020-08-24-2021-06-15

Ansvarig rektor: Kia Berg, Maria Östman Bergqvist, Ann Larsson och Erik Högberg

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

Enligt diskrimineringslagen ska utbildningsanordnaren undersöka om det finns risker för diskriminering, analysera orsaker till upptäckta hinder och risker, vidta förebyggande och främjande åtgärder och följa upp och utvärdera arbetet. Skolan ska också ha riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Allt arbete ska ske i samverkan med elever och anställda i verksamheten. Alla delar i arbetet ska dokumenteras.

2. Vision och arbetsätt

Sundsvalls gymnasium, Hedbergsska skolans vision är att vara en trygg mötesplats för ungdomar och vuxna.

Vår verksamhet bygger på demokratiska värderingar om alla människors lika värde och vi accepterar inga former av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Skolan ska långsiktigt arbeta för en studiemiljö som främjar elevers lika värde samt motverka diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkningar. Detta arbete ska ske i nära samarbete med eleverna.

3. Utvärdering av genomförda insatser

Skolan kommer göra en ny struktur kring årshjulet för likabehandlingsarbetet. Från och med läsåret 20-21 kommer vi att starta arbetet vid skolstart och följa skolåret. Det innebär att innevarande år blir ett mellanår. Föregående plan började gälla i december 2019 och i och med distansundervisningen som

startade i mitten på mars 2020 har det inte varit möjligt att jobba med och utvärdera de insatser som var planerade.

4. Kartläggning av riskområden

Skolverkets skolenkät, år 2

Skolenkäten genomfördes HT -19 och resultat finns för Ekonomiprogrammet (HB 2), Handel och administrationsprogrammet, Hotell- och turismprogrammet och Restaurang- och Livsmedelsprogrammet (HB 3). Övriga program har för lågt antal svarande och därför har inget resultat redovisats.

Resultat presenteras med ett index 0-10 och nedan presenteras de områden som skolan behöver utveckla där index ligger under 7,0.

Grundläggande värden på skolan

I min skola respekterar elever och lärare varandra

HB 2: 6,1   HB 3: 6,7

Grundläggande värden i undervisningen/lärandet

I min skola pratar vi om jämställdhet mellan könen

HB 2: 4,8   HB 3: 4,7

Förhindra kränkningar

Min skola arbetar aktivt med att förhindra kränkande behandling

HB 2: 6,7   HB 3: 7,2

De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att en elev blivit kränkt

HB 2: 6,9   HB 3: 7,2

Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon har varit elak mot en elev

HB 2: 6,9   HB 3: 7,9

Studiero

Jag har studiero på lektionerna

HB 2: 5,5   HB 3: 6,7

Delaktighet och inflytande

I min skola är vi elever med och påverkar vår skolmiljö

HB 2: 5,4   HB 3: 6,8

Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll

HB 2: 4,2   HB 3: 5,6

Hälsosamtalet År 1   Total svarsfrekvens 91%

Trygga i skolan

Ja   96,5%

Nej   3,2 % (11 elever)

Vet ej   0,3%

Majoriteten är trygga på skolan vilket är positivt och glädjande. Fortfarande finns det några som inte känner sig alldeles trygga. Då tredje skolsköterskan på skolan inte tjänstgör då analysen skrivs kan vi inte säga helheten till vad detta beror på. Det vi hört gällande tryggheten är att elever svarat att det verbala språket om och till varandra kan bidra till otrygghet, att eleven sagt "är det mig de pratar om nästa gång". Det har även framkommit att man kallat varandra för könsord och svordomar som också kan bidra till otrygghet. I de fall det funnits skäl till att gå vidare med frågan har vi gjort det.

Arbetsro

Har alltid arbetsro	12,1%
Har ofta arbetsro	60,8%
Har ibland arbetsro	20,5%
Har sällan arbetsro	6,1%
Har aldrig arbetsro	0,3% (en elev)
Svarat vet ej/ej svarat	0,3% (en elev).

För uttrycker att de sällan eller aldrig har arbetsro. Orsaker som nämns är att det är pratigt i klassrummet och pratigt på genomgångar. Kompisar som använder datorn och tittar på ej skolrelaterade saker ex sport, påverkar en del elever genom ljudet som stör eller att de själva tappar fokus då kompisen bredvid tittar på annat.

5. Mål för arbetet

Alla på skolan ska få information om vart man kan vända sig vid en kränkning

Personal reagerar alltid vid en kränkning enligt skolans rutin.

Eleverna har i hög grad studiero och känner sig delaktiga

6. Handlingsplan

1. Mentorerna informerar vid varje terminsstart i samtliga klasser om var man vänder sig vid kränkning. – Mentor ansvarig.

Skolsköterska och kurator informerar eleverna i år 1 under VT. – ansvarig kurator och skolsköterska
2. Information till personalen vid terminsstart om skolans rutin vid kränkning. Ansvarig- rektor
3. I överenskommelserna framgår hur studiero skapas och eleverna görs delaktiga, vilket följs upp regelbundet. Ansvarig- Rektor och lärare

7. Främjande arbete

Målet med det främjande arbetet är att hitta och stärka positiva förutsättningar för likabehandling och att skapa en trygg skolmiljö. Arbetet sker kontinuerligt med syfte att förstärka respekten för allas lika värde och gäller för alla som verkar inom skolan.

Främjande insatser

- Varje rektor, vid behov med stöd av EHT, går igenom planen och dess innebörd för vår skola med arbetslagen. Personalen ges tid att diskutera egna normer och attityder samt sådana som präglar den pedagogiska verksamheten.
- Personalen informeras om aktuell lagstiftning gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt definitioner av begrepp en gång per läsår samt genomgång av LISA-systemet.
- Under mentorstid i samband med höstterminens start går mentor igenom rutinen vad man vänder sig vid diskriminering och kränkningar.
- Mentor informerar och arbetar regelbundet med planen tillsammans med respektive klass. Eleverna ska återkommande diskutera normer, attityder, hur goda relationer skapas och vårdas samt hur vi tillsammans på skolan får en trygg och säker miljö.
- Elevdemokrati: Mentorstid och programforum med dialog kring fysiska och psykosociala arbetsmiljön. Matråd.
- Uppstartsdagar: Under de första skoldagarna pågår aktiviteter som syftar till att eleverna ska skapa goda relationer med varandra och personalen.
- Mentor har utvecklingssamtal med elever och vårdnadshavare en gång varje termin.
- Föräldramöte
- Programdagar
- Skolan har ordningsregler som är framtagna tillsammans med eleverna som går igenom under mentorstid.
- Elevhälsan och arbetslag arbetar tillsammans bland annat under arbetslagstid.

8. Elevers, vårdnadshavare och anställdas delaktighet i arbetet

På skolan ges eleverna möjlighet att uttrycka sina åsikter på mentorstid, utvecklingssamtal och programforum. På varje program har eleverna utsett elevskyddsombud som deltar i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Genom hälsosamtalen får eleverna svara på frågor om trygghet och trivsel.

I samband med föräldramöten och utvecklingssamtal informeras vårdnadshavare om skolans arbete med att förhindra och förebygga diskriminering och kränkande behandling och ges möjlighet att uttrycka sina åsikter.

Personalen ges möjlighet att uttrycka sina åsikter på arbetslagsträffar, APT, i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

9. Rutiner för akuta situationer

Det är den utsatte eleven som avgör om ett beteende eller en handling är oönskad eller kränkande. Eleven har rätt att få stöd och hjälp när den känner sig kränkt. Elevers upplevelse av kränkningar får inte avfärdas. Oavsett vilken person eleven kontaktar har den rätt att bli tagen på allvar och få stöd. För att skolan ska kunna agera måste någon personal få vetskap om det inträffade. Åtgärderna ska i möjligaste mån ske i samråd med eleven. Skolpersonalen har dock alltid ett vuxenansvar att skydda elever från att fara illa.

För elev under 18 år ska vårdnadshavare snarast kontaktas. Detta sker när skolan fått in berördas versioner och elevhälsoteamet sett över det som hänt. En plan görs för hur kommunikationen mellan rektor, lärare, elever, vårdnadshavare ska ske.

När berörda personer påverkas av hedersrelaterade omständigheter ska skolan noga överväga konsekvenser av att vårdnadshavare kontaktas. Det gäller både vårdnadshavare till den utsatte och den/de som utsatt. Det är alltid den som lever under sådana omständigheter som avgör hur kontakt med vårdnadshavarna ska ske. Vid osäkerhet ska skolan rådfråga utomstående expertis.

Anmäla

1. Vid upplevd kränkning eller kännedom om upplevd kränkning vänder sig eleven till mentor eller annan personal på skolan.
2. Lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev har blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektor.
3. Anmälan ska göras i LISA under fliken för "Anmälan om kränkande behandling av barn/elever". Det dokumentet finns på Inloggad under tjänsten rapportera tillbud och skador.
4. Så snart skolan får kännedom om att en elev anser sig kan vara kränkt inträder, utöver anmälningsskyldigheten också utrednings- och åtgärdsskyldighet. Detta gäller oavsett hur skolan fått informationen; från elev, vuxen eller anonymt.
5. Rektor ska skyndsamt anmäla vidare till skolområdeschefen
6. Blanketten skickas digitalt till Barn och utbildningskontoret. Kopia till intendenten. Förvaras i arkivet på expeditionen.

Utredning

1. Lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev har blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektorn.
2. Det är den utsatte eleven som avgör om ett beteende eller en handling är oönskad eller kränkande. Om trakasserier (enligt de 7 diskrimineringsgrunderna) upptäcks eller anmäls, ska likabehandlingsplanens rutiner och ansvarsfördelning tillämpas.
3. Vid behov/bedömning kopplas elevhälsoteamet in. Elevhälsoteamet består av rektor, kurator och/eller skolsköterska. Rektor ansvarar för att en utredning och analys utförs. Detta kan rektor delegera.
4. Utredningen ska påbörjas skyndsamt. Rektor och utredaren ser till att nödvändiga insatser vidtas och senare följs upp.
5. Rektor i samarbete med utredare avgör om anmälan till polis eller socialtjänst ska göras. Observera att det finns tillfällen när skolan har anmälningsplikt. Polis och socialtjänst kan också rådfrågas i ärenden utan att anmälan behöver göras.
6. Utredningen ska syfta till att få reda på kränkningens karaktär och ska sedan ligga till grund för vilka åtgärder som ska vidtas.
7. Utredaren ska ha tolerans för att olika personer kan ha olika versioner och reagera på olika sätt. Det är viktigt att vara en god lyssnare och ta in information, men förhålla sig neutral. Viktigt att vara tydlig och visa att kränkningar är fel och oacceptabla.
8. Utredaren ska skapa förtroende och alltid informera om att ett uppföljningssamtal kommer ske. Utredningen ska kännetecknas av hänsyn till den utsatte och övriga inblandade.

9. Efter anmälan av ärendet i "LISA" ska ärendet dokumenteras på blanketten "Utredning om kränkande behandling". [Blanketten finns på kommunens intranät, "Inloggad/ blanketter"](#).
10. Dokumentationen ska diarieföras, följas upp och arkiveras enligt gällande lagstiftning. Kopia lämnas till intendenten. Förvaras i arkivet på expeditionen.

Åtgärder

1. Åtgärder ska spegla kränkningens karaktär och omfattning. En kränkning ska inte göras mindre eller större än den är. Målet med åtgärderna är att en trygg situation ska skapas.
2. Åtgärder utformas av elevhälsoteamet i samråd med berörd skolpersonal, den kränkte eleven, den/de som kränkt samt vårdnadshavare vid omyndig elev. I första hand vidtas åtgärder redan i de inledande samtalen.
3. Åtgärderna ska avhjälpa akuta situationer och ge långsiktiga lösningar. När skolan inte har tillräcklig kompetens ska hjälp inhämtas externt efter beslut av rektor.
4. Återkoppling med berörda ska ske efter en vecka och uppföljningssamtal ska hållas efter en månad.
5. Vid grova brott, som misshandel och sexuella övergrepp, bör rektor alltid överväga undervisning på annan plats för den/de som begått brottet. Det finns också möjlighet till avstängning.

Uppföljning och utvärdering

Det är viktigt att alla inblandade får komma till tals i uppföljningen. Därför rekommenderas att uppföljningen inleds med ett samtal med den som varit utsatt. Uppföljningen bör göras inom rimlig tid och innehålla utvärdering av utredningen, åtgärderna och dokumentationen:

- Vad gjorde skolan bra?
- Vad kunde göras bättre?
- Nådde skolan målet med de vidtagna åtgärderna?

Det är också viktigt att diskutera om händelsen ingår i ett mönster i skolan. I så fall måste skolan upprätta en handlingsplan för att ta tag i problemet i stort. Det kan också leda till att likabehandlingsplanen behöver revideras.

Avstämning bör ske löpande och anpassas till kränkningens omfattning. Varje gång något inträffat ska åtgärderna ha ett tydligt avslut så alla parter är införstådda.

När man har haft en uppföljning och åtgärderna avslutas är det viktigt att den utsatte känner sig så trygg att personen vet vart den ska vända sig om något händer igen.

10. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

- **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning**

(i diskrimineringslagen funktionshinder)

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet "sexuella trakasserier" innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- **Mobbning**

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- **Rasism**

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- **Främlingsfientlighet**

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- **Homofobi**

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.